

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความ
เป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ *

INSTRUCTIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
THE ADMINISTRATION TOWARD THE EXCELLENT SCHOOL
UNDER THE EDUCATIONAL SANDBOX IN
THREE SOUTHERN BORDER PROVINCES

สุนิศา นิยมเดชา¹, จรุณี เก้าเอี้ยน² และ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ³

Sunisa Niyomdecha¹, Jarunee Kao-ian² and Pimpawee Suwanno³

¹⁻³หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹⁻³Master of Education Program in Educational Administration Yala Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author's Email: tatumcocolulu@gmail.com

วันที่รับบทความ : 28 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 6 พฤษภาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 8 พฤษภาคม 2568

Received 28 April 2025; Revised 6 May 2025; Accepted 8 May 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามเพศและตำแหน่งหน้าที่ 4) เปรียบเทียบการบริหารสู่ความเป็นเลิศจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ และ 6) ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ

Citation:

* สุนิศา นิยมเดชา, จรุณี เก้าเอี้ยน และ พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ. (2568). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 3(3), 136-159.

Sunisa Niyomdecha, Jarunee Kao-ian and Pimpawee Suwanno. (2025). Instructional Leadership Of School Administrators And The Administration Toward The Excellent School Under The Educational Sandbox In Three Southern Border Provinces. Modern Academic Development and Promotion Journal, 3(3), 136-159.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการและการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 4 ตอน มีค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.89 และค่าความเชื่อมั่น 0.98 การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามเพศและตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .05 ตามลำดับ 4) เปรียบเทียบการบริหารสู่ความเป็นเลิศจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ 5) ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศมีความสัมพันธ์ระหว่างเชิงบวกในระดับสูง ($r = .883$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 6) ข้อเสนอแนะคือผู้บริหารควรเข้าใจบริบทพื้นที่ พัฒนาครูและนักเรียน ส่งเสริมโครงการด้านวิชาการและสร้าง Best Practice เพื่อยกระดับประสิทธิภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา, การบริหารสู่ความเป็นเลิศ, สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Abstract

This research article aimed to: 1) study the level of instructional leadership of school administrators, 2) study the level of administration toward the excellent school, 3) compare instructional leadership categorized by gender and position, 4) compare administration toward excellence categorized by educational level and work experience, 5) study the relation between instructional leadership and the administration toward the excellent school, and 6) compile recommendations for the development of instructional leadership and the administration toward the excellent school under the

educational sandbox in three southern border provinces. The study used a survey method. The sample consisted of 400 school administrators and teachers. The research tool was a 4-part Likert-scale questionnaire with an IOC of 0.89 and reliability of 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics, t-Test, F-Test, Scheffe's method, and Pearson's correlation coefficient.

The results were found that: 1) the overall instructional leadership of school administrators was at a high level. 2) the overall administration toward the excellent school was at a high level. 3) comparing the level of the instructional leadership differed significantly by gender and position at the .001 and .05 levels, respectively, 4) comparing the level of the administration toward the excellent school differed significantly by educational level and work experience at the .05 and .001 levels, respectively, 5) there was a high positive correlation ($r = .883$) between instructional leadership and administration toward excellence, statistically significant at the .001 level, and 6) recommendations include that administrators should understand the local context, develop teachers and students, promote academic projects, and create best practices to enhance school efficiency toward excellence.

Keywords: Instructional Leadership of School Administrator, Administration toward the Excellent School, Educational Sandbox of Three Southern Border Provinces

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาบุคคล สังคมและประเทศชาติ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาชีวิตให้ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข สามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านของประเทศ (นัชมุติ สามี, 2566) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียน (สุนิรันดร์ พันสาย,

2567) งานวิจัยชี้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีผลต่อการพัฒนาองค์กรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์, 2563) ผู้บริหารที่มีสมรรถนะด้านวิชาการสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินงานและบริหารองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพอันเป็นปัจจัยสู่ความเป็นเลิศ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติส่งเสริมการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award – TQA) มาใช้ในสถานศึกษา เพื่อยกระดับมาตรฐานการบริหารสู่ระดับโลก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจ ลดความเหลื่อมล้ำ (สำนักบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2567) แต่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังเผชิญกับความท้าทาย เช่น ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ความไม่สงบ และความยากจน ซึ่งกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐาน สถานศึกษาหลายแห่งไม่ผ่านการรับรองคุณภาพ (กาญจนา พรัดขำ, 2565) ผู้เรียนจำนวนมากอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สะท้อนถึงข้อจำกัดในการบริหารจัดการ

จากปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสนอแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับบริบท วางแผนการบริหารอย่างเป็นระบบ และยกระดับคุณภาพสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ทั้งในระดับสถานศึกษาและระดับพื้นที่ อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปรเพศและตำแหน่งหน้าที่

4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีเพศและตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีทัศนต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่างกัน

2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามตัวแปรเพศและตำแหน่งหน้าที่

การทบทวนวรรณกรรม

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงบทบาทหน้าที่หลักของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมี 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน มีองค์ประกอบย่อย 11 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดเป้าประสงค์ของโรงเรียน 2) การสื่อสารเป้าประสงค์ของโรงเรียน 3) การนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน 4) การ

ประสานงานด้านการใช้หลักสูตร 5) การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 6) การควบคุมการใช้เวลาในการสอน 7) การตรวจภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียน 8) การจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู 9) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 10) การพัฒนาและการสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ 11) การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ ไซยา ภาวะบุตร (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารได้แสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ที่สามารถโน้มน้าวใจ ดังนี้ 1) การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมทางวิชาการ 4) การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ 5) การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ 6) การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสุรชัย เทียนขาว (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของภาวะผู้นำทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปปรับใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงขึ้นอันจะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่มีความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การอำนวยความสะดวกและการนิเทศ กำกับติดตามบุคลากรให้ทำงานอย่างเป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบขององค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) จำนวน 3 ด้าน คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ดังนี้

1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง ภารกิจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนและกำหนดทิศทาง นโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน โดยมีกระบวนการกำกับ ติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแนวปฏิบัติด้านงานวิชาการของโรงเรียน พร้อมทั้งสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์กร สร้างความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้

2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน หมายถึง ภารกิจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ

เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสานงานและมอบหมายงานด้านการพัฒนาและใช้หลักสูตรกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับสูงสุด โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพได้เต็มตามอัตภาพพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการสอนของผู้สอนให้เต็มศักยภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน หมายถึง การกิจสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านวิชาการ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู มีการจัดสิ่งจูงใจให้กับครูและนักเรียนในการพัฒนาตนเองและสร้างมาตรฐานวิชาชีพ การสนับสนุนทรัพยากรและอุปกรณ์เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการและส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น มีการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน มีการเยี่ยมชั้นเรียน การดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. การบริหารสู่ความเป็นเลิศ เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์การจัดการศึกษาของระบบสากล นักวิชาการหลายท่านได้เสนอความหมายของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้ จันทรจิรา สระแดง (2565) กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การดำเนินงานที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของงานวิชาการ ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน การประเมินผล การวัดผลและการนิเทศการสอน โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำหรือการนำองค์กร ใช้วงจร PDCA 2) การวางแผนกลยุทธ์ สร้างความตระหนักถึงความจำเป็นการดำเนินการ 3) การให้ความสำคัญกับผู้เรียน มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) การดำเนินการวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล จัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย 5) การให้ความสำคัญกับบุคลากร กำกับดูแล การเสริมขวัญกำลังใจแก่ครู 6) การบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศ ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ ใช้วัดผลและประเมินผลระดับชั้นเรียน 8) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วางแผนการเรียนการสอนเพื่อผลสัมฤทธิ์ และ 9) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บูรณาการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ญาลีละฮ์ โสะนุ้ย (2565) กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

หมายถึง ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ มีวิสัยทัศน์ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ทำให้ผู้อื่นยอมรับ สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างระบบความคิด เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ ส่งเสริมและการสร้างพัฒนา ความสามารถของแต่ละบุคคลเท่าเทียมกัน อีกทั้งมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ มีการพัฒนานักเรียนและการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์และทิศทางของสถานศึกษา มีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ การสร้างวัฒนธรรมองค์กร นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยคำนึงถึงจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการมีอิทธิพลต่อครู กระตุ้นให้เห็นถึงการมีวิสัยทัศน์ ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ตระหนักและมีความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายและเห็นคุณค่าของเป้าหมาย ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงาน ร่วมกันอุทิศตนเองการพัฒนางานองค์กรร่วมกัน สุกัญญา สุदारารัตน์ (2566) กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง กระบวนการยกระดับการดำเนินงานของสถานศึกษาสู่ความสำเร็จหรือประสิทธิผลตามมาตรฐานสากลที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นเป็นที่พึงพอใจและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stake-holder) สามารถเป็นแบบอย่างให้แก่สถานศึกษาอื่น ๆ ได้ โดยการเป็นสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพต่าง ๆ ดังนี้ Malcolm Baldrige National Quality Award (MBNQA), Thailand Quality Award (TQA), European Quality Award (EQA), Australian Quality Prize (AQA), Japan Quality Award (JQA), Singapore Quality Award (SQA), Taiwan National Quality Award (TNQA), and Office of Basic Education Commission Quality Award (OBECQA ซึ่งสังเคราะห์ได้ 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การนำองค์กร (Leadership) 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) 3) การมุ่งเน้นนักเรียนและผู้ปกครอง (Customer Focus) 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis and Knowledge Management) 5) การมุ่งเน้นบุคลากรครู (Workforce Focus) 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ (Operation Focus) และ 7) ผลลัพธ์ (Results)

สรุปได้ว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การพัฒนาสถานศึกษาให้มีมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award - TQA) ซึ่งผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหารแบบมีออาชีพ

มีการกำหนดทิศทางในการบริหาร มีความสามารถในการวางแผน วิเคราะห์หรือจัดระบบงาน กำหนดบทบาทต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เน้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการบริหารงาน เพื่อนำไปสู่ผลผลิต คือ นักเรียนมีคุณภาพคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตรและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) ด้านการนำองค์กร หมายถึง ภารกิจ หน้าที่และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ค่านิยม และความคาดหวังในผลการดำเนินการขององค์กร อย่างชัดเจน โดยผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำและให้ความสำคัญในการสื่อสารภายในองค์กรและภายนอกองค์กร รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมกรรมการดำเนินการที่มีจริยธรรมและมีการพัฒนาปรับปรุงผลการดำเนินการที่ดีและประสบผลสำเร็จ รวมถึงระบบการกำกับดูแลที่ดีที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เพื่อกำหนดทิศทาง วางแผนปฏิบัติการ จัดทำกลยุทธ์และวิธีการทำงานที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายระยะยาวของสถานศึกษา ช่วยให้องค์กรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัฒนธรรมที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานภายในสถานศึกษาโดยเน้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารและร่วมกันวางแผน กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา

3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นและให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ควบคู่กับการปลูกฝังด้านคุณธรรมให้กับนักเรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุน ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพของนักเรียน โดยวิเคราะห์ วินิจฉัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน มีการประเมินและติดตามพัฒนาการและความพึงพอใจของนักเรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของแต่ละคน

4) ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการในการวัด วิเคราะห์ และประเมินผลการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการวางแผนและการปรับปรุงการดำเนินการของสถานศึกษาและระบบการจัดการที่มีการบูรณาการ สามารถคาดการณ์และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยอาศัยข้อมูลและสารสนเทศด้านต่าง ๆ มีการจัดการกระบวนการขององค์กรให้เกิดผลลัพธ์และเป็นไปตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่กำหนด มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและนำไปพัฒนานโยบาย แนวทางการดำเนินงาน กระบวนการ

จัดการเรียนการสอน มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้และร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะความสามารถของบุคลากร

5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร หมายถึง วิธีปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นด้านบุคลากร ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อมุ่งสร้างทีมงานและรักษาให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่มีผลการดำเนินการที่ดีอยู่เสมอ เสริมสร้างบรรยากาศในการทำงาน และการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรและมุ่งปฏิบัติงาน สู่เป้าหมาย วางแผน ออกแบบกระบวนการทำงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นระบบเพื่อทำให้องค์กรสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและประสบความสำเร็จ

6) ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ ภาระงานของแต่ละฝ่ายงานหรือบุคคลมีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย รวมถึงการประสานงาน การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติการที่ส่งผลให้การทำงานขององค์กรบรรลุผลสำเร็จ มีแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้

7) ด้านผลลัพธ์ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำมีอาชีพ ครูและบุคลากรเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการปฏิบัติงานตามสายงาน นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ มีความคิดเชิงระบบ สามารถเรียนรู้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด เข้าร่วมการแข่งขันระดับต่างๆ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร นักเรียนและสถานศึกษาได้รับรางวัลจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือระดับประเทศ มีการปรับปรุงประเมินผลความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง มีการนำผลการวิเคราะห์ต่างๆ ไปปรับปรุงกระบวนการหรือการดำเนินงานด้านต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปีการศึกษา 2567 จำนวน 4,078 คน จาก 91 สถานศึกษา (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2565) คำนวณโดยใช้สูตรยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์ และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับ 0.05

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 365 คน โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนประชากรตามขนาดของสถานศึกษา (Proportional Stratified Random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 400 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างข้อคำถามและนำมาสรุปเป็นแบบสอบถาม โดยข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์ จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 90 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ (instructional leadership) ของฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) จำนวน 3 องค์ประกอบ มีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 22 ข้อ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 8 ข้อ 2) การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 9 ข้อ 3) การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน 5 ข้อ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ (Likert, 1976) โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1997)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award - TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2567) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 7 ด้าน โดยมีข้อคำถามรวมทั้งสิ้น 68 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร 9 ข้อ 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ 10 ข้อ 3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน 10 ข้อ 4) ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ 9 ข้อ 5) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร 10 ข้อ 6) ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 10 ข้อ 7) ด้านผลลัพธ์ 10 ข้อ โดยแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนนำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ส่งไปสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนบแบบสอบถามและคิวอาร์โค้ดแบบสอบถามออนไลน์ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 15 วัน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลโดยภาพรวมเป็นรายข้อและรายด้าน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลโดยภาพรวมเป็นรายข้อและรายด้าน

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศและตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test)

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างดำเนินการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตอนที่ 7 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอในรูปแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์ รองลงมาคือ ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการนำองค์กรตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบภาวะทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามเพศและตำแหน่งหน้าที่ พบว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

3.1 จำแนกตามเพศ ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0013.2
จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปได้ดังนี้

4.1 จำแนกตามระดับการศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่าด้านการนำองค์กรและด้านผลลัพธ์ไม่แตกต่างกัน

4.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

5. ผลการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .883$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดคือ ด้านการวางแผนกลยุทธ์ (X2) กับการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (Y2) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ($r = .829$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ด้านผลลัพธ์ (X7) กับการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (Y3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ ($r = .571$)

6. ประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีความเข้าใจบริบทของสถานศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มุ่งองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะในศตวรรษที่ 21 วางแผนกลยุทธ์ได้ชัดเจน บริหารสถานการณ์อย่างยืดหยุ่นและปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมศักยภาพครู บุคลากร และนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ควบคุมอารมณ์ได้ สร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม รวมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนผลงานวิชาการอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและการพัฒนาที่ยั่งยืน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนและด้านการเสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพ็ญภา พลัฒิม (2560) ได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่นวัตกรรม มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาท่ามกลางบริบททางวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายและข้อจำกัดเฉพาะพื้นที่ สอดคล้องกับแนวคิดของ จิราพร ศรีผาโคตร (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสามารถทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลในด้านต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้เกิดขึ้นในตนเอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา

2. ผลศึกษาระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านผลลัพธ์ ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการนำองค์กรและด้านการวางแผนกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของมังโสด หะมะเต๊ะ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 7 ด้าน คือด้านภาวะผู้นำ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างทีมงาน ด้านการประเมินผลตนเอง ด้านมุ่งเน้นนักเรียนผู้ปกครองและชุมชนและด้านสารสนเทศและเทคโนโลยีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะ

ดำเนินงานในการนำองค์กร วางแผนกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กร พัฒนาบุคลากร ผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรและยกระดับสถานศึกษาให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของอร่าม วัฒนะ (2561) ได้กล่าวว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่าองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณภาพครู การวางแผนกลยุทธ์ เครือข่ายความร่วมมือ คุณภาพนักเรียน การบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร

3. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกตามเพศ และตำแหน่งหน้าที่ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีทัศนעותระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของวันสุไลมาน แวสุหลง (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีลักษณะการปฏิบัติงานที่แตกต่างจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นเพศชาย และมักมีความอ่อนโยน ใส่ใจรายละเอียดและให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งแตกต่างจากเพศชายที่เน้นการควบคุมและมุ่งผลสัมฤทธิ์ สอดคล้องกับแนวคิดของปาริชาติ วงษ์ลา (2565) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่นที่มีเพศต่างกันมีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีทัศนעותระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับปานหทัย ธรรมรัตน์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีบทบาทหน้าที่ที่ต่างกัน มีลักษณะการปฏิบัติงานและ

มุมมองในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน บทบาทของผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบมากกว่าครูผู้สอน สอดคล้องกับแนวคิดของอายนา จินตรา (2566) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะรับผิดชอบต่อการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน ส่วนครูมีหน้าที่หลักคือรับผิดชอบ อบรม สอนนักเรียนโดยตรง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงมีทัศนคติด้านภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

4.1 ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของปานชนก ดวงอุดม (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานสู่องค์กรนวัตกรรมการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีการพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะทางที่มากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของณัฐ์ แสงนุสิทธิ์และกัลยมน อินทุสุต (2565) ได้กล่าวว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันได้ผ่านการศึกษาที่มีความรู้เฉพาะด้านเป็นพิเศษ ทำให้เกิดความรู้ที่ลึกซึ้งนำสิ่งที่ได้ศึกษาเพิ่มเติมมาพัฒนาตนเองและพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบจนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการพัฒนางานได้อย่างรอบด้าน ทำให้สามารถเข้าใจบทบาทและสมรรถนะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

4.2 ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีระดับการบริหารสู่ความเป็นเลิศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐธินา ชัยนนท์ (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ด้านนักเรียนมีความแตกต่างกันจำนวน 1 คู่ ได้แก่ 10 – 20 ปี ต่างจาก 20 ปีขึ้นไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารที่มีประสบการณ์สูง จะสามารถมองเห็นภาพรวมของ

สถานศึกษาได้ชัดเจน รู้ว่าควรพัฒนาในจุดใดและสามารถตั้งเป้าหมาย รวมถึงวางแผนการดำเนินงานของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้แม่นยำกว่า สอดคล้องกับแนวคิดของศรีรัตน์ ประทุมโพธิ์และอุไร สุทธิแย้ม (2566) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์สามารถนำกลยุทธ์ลงสู่การปฏิบัติได้จริง มีการคาดการณ์แนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น นำไปกำหนดทิศทางกลยุทธ์ขององค์กรที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ตามภารกิจหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้และเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม ผู้บริหารมีการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ

5. ผลศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สอดคล้องกับงานวิจัยของซีตี อามินะห์ กูสิน (Siti Aminah Kusin, 2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐยะโฮร์ ประเทศมาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับความเป็นเลิศด้านผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในรัฐยะโฮร์ ความเป็นผู้นำในการสอนมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดพันธกิจของโรงเรียน การจัดการโปรแกรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนในเชิงบวก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการกำหนดพันธกิจของโรงเรียนและการจัดการโปรแกรมการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องขยายการศึกษานี้ไปยังรัฐอื่น ๆ ในมาเลเซียเพื่อดูประสิทธิผลของความสัมพันธ์นี้ ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของไกรพันธ์ พูลพันธ์และคณะ (2561) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการจะเป็นทั้งผู้นำด้านวิชาการ ผู้นำด้านการเรียนการสอน ผู้นำการเรียนรู้และการพัฒนาสถานศึกษาซึ่งขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อบริหารจัดการการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยครูคือบุคคลสำคัญในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องทำให้ครูรู้สึกเห็นความสำคัญเห็นคุณค่าของตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จขององค์กรตระหนักถึงการปฏิบัติงานเพื่อไปสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ซึ่งสอดคล้องกับแนวทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ของ ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) กล่าวถึง พฤติกรรมความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนและการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2567-2568 (Thailand Quality Award - TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2567) ที่ครอบคลุมองค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 7 ด้าน คือ ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการและด้านผลลัพธ์ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนด นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวทฤษฎีภาวะผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ของ ฮอลลิงเจอร์และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนและการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ และการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ทั้ง 7 ด้านตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2567-2568 (Thailand Quality Award - TQA) โดยสำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2567) ประกอบด้วย ด้านการนำองค์กร ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการและด้านผลลัพธ์ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญต่างๆเหล่านี้จะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา บรรลุผลตามเป้าหมายของการจัด

การศึกษาที่กำหนด นำไปสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ด้านการกำหนดภารกิจ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนและกำหนดเป้าหมายสถานศึกษา พร้อมปรับปรุงการดำเนินงานด้านวิชาการทุกระดับชั้น
- 2) ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษากำกับการวัดผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนรายบุคคล
- 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาเยี่ยมชั้นเรียน รับฟังปัญหา และส่งเสริมการอบรมพัฒนาวิชาชีพครู
- 4) ด้านการนำองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจตั้งเป้าหมายตอบสนองต่อผู้เรียนและสังคม
- 5) ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และติดตามความก้าวหน้าของแผนกลยุทธ์
- 6) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสำรวจความต้องการ ติดตามพัฒนาการและประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง
- 7) ด้านการวัด วิเคราะห์และจัดการความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัย ใช้ข้อมูลเตรียมพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง
- 8) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศทำงานที่ดี ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และพัฒนาทักษะบุคลากร
- 9) ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาระบบสารสนเทศ รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน
- 10) ด้านผลลัพธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์และปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการสอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรที่มีการทำวิจัยเชิงรูปแบบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบสู่การสร้างหรือพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

- 2) ควรที่จะศึกษาภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ เช่น ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
- 3) ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา พรัดขำ. (2565). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*.
- ไกรพันธ์ พูลพันธ์ชู และคณะ. (2561). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาต้นแบบพัฒนาสู่ประชาคมอาเซียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 5(พิเศษ), 222-236.
- จันทร์จิรา สระแดง. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายหัวไทร 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. *วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์*, 7(2), 148-158.
- จิราพร ศรีผาโคตร. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *Journal of Buddhist Education and Research (JBER)*, 6(2), 47-60.
- ไชยา ภาวะบุตร และคณะ. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครูในวิทยาลัยครู เขตภาคกลางสาธารณ รัฐสังคม นียม เวียดนาม. *Journal of Educational Administration Khon Kaen University*, 13(1), 151-160.
- ญาลีละฮ์ โสเนนุ้ย. (2566). กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารที่จะเป็นผู้นำพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. *มจร เลย์ ปริทัศน์*, 3(3), 54-63.
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร*.

- ณัฏฐ์ แสงนุสิทธิ์และกัลยมน อินทุสุต. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร*, 5(2), 163-172.
- ณัฏฐ์ณิชา ชัยนนธิ. (2564). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงราย. ใน *การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นัชมนุติ สามี. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี. ใน *การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปานชนก ดวงอุดม. (2562). การศึกษาสภาพการเป็นองค์กรนวัตกรรมของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปานหทัย ธรรมรัตน์. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปาริชาติ วงษ์ลา. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น. ใน *วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เพ็ญภา พลัฒิม. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 8(2), 86 – 104.
- มังโส ต๊ะและพุลศักดิ์ โกสิยวัฒน์. (2562). การบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. *วารสารราชนครินทร์ กรกฎาคม-ธันวาคม 2562*, 89-100.

- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ศรีรัตน์ ประทุมโพธิ์และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 169-182.
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (ม.ป.ป). *หนังสือเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ 2567-2568 (ฉบับลิขสิทธิ์)*. เรียกใช้เมื่อ 5 พฤษภาคม 2567 จาก https://www.tqa.or.th/book/tqa_criteria_2567-2568/.
- สุกัญญา สุตารรัตน์. (2566). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 14(1), 87-99.
- สุนิรันดร์ พันสายและหทัย น้อยสมบัติ. (2567). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดยโสธร. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 12(46), 193-201.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. ใน *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อายนา จินตรา. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

Best W. John. (1997). *Research in Education*. Boston MA.: Allyn and Bacon.

- Hallinger, Phillip and Murphy, Joseph. (1985). Assessing the Instructional Management Behavior of Principals. *The elementary school journal*, 86(2), 221-224.
- Kusin, S. A., Rashid, U. K., & Haron, M. N. (2022). Communication and School Performance Excellence in State of Johor. *Asia Proceedings of Social Sciences*, 9(1), 35-36.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed). New York: Harper and Row.